

بررسی عناصر بومی و منطقه ای در اشعار گلچین گیلانی و شیون فومنی

محمدحسین خانمحمدی^۱، سید محمد پورسیدعلی^۲

۱- استاد دانشگاه ارومیه، دکتری زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه ارومیه

۲- کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه ارومیه

چکیده

شعر بومی شعری است که از اعماق اندیشه‌های اجتماعات انسانی زائیده می‌شود. این نوع شعر علاوه بر زبان و لهجه^۱ی بومی هر خطه، به آداب و رسوم و فرهنگ و زندگی اندیشه^۲ی ساکنان آن منطقه و دلبستگی^۳های مردم آن نواحی نیز می‌پردازد. در این گونه از اشعار عناصر طبیعی، عناصر فرهنگی و ضرب المثل جایگاه خاصی دارد. به طور کلی شعر بومی شعری است که رنگ و بوی منحصر به فردی داشته باشد. از دیرباز بررسی عناصر بومی در ادبیات ما مورد توجه بوده و هست. گلچین گیلانی و شیون فومنی نیز از جمله شاعران بومی سرای و از شاعران منطقه ی شمالی ایران در انعکاس عناصر بومی زادگاه خود تلاش وافر داشته اند و به فراخور جهان بینی خویش، دریچه ای تازه در افق دید مردم گشوده اند.

واژه‌های کلیدی: بومی، گلچین گیلانی، شیون فومنی، آداب و رسوم، طبیعت،

مقدمه

شعر هر شاعر منعکس کننده‌ی عواطف آنها در برخورد با محیط زندگی و اجتماع آنهاست، به سخن دیگر شعر هر شاعر رنگ محیط زندگی و منطقه ای او را دارد و به نوعی نشان دهنده سبک شخصی شاعر محسوب می‌شود که با شاعر دیگر در همان عصر و دوره تفاوت دارد. شاعری که در شمال زندگی می‌کند؛ به طور طبیعی عناصر شعری او را طبیعت و منطقه ی شمال تشکیل می‌دهد و تصاویر آن منطقه با تمام واقعیت‌ها و زیباییهایش در شعر او منعکس می‌شود. شعر او بازتاب جنگل‌ها، دریا، باران، هوای مه آلود، گل و شل و آواز پرندگان و حیوانات جنگلی است و زبان او به نحوی منعکس کننده صداهای محیط زندگی اوست، در حالیکه یک شاعر دشت نشین از خشکی و گرما و حرارت سوزان و ترک های حاصل از خشکی و بی‌آبی و یک شاعر پایتخت نشین از ازدحام و غوغا و دود و دم و سر و صدای ماشین سخن می‌گوید. در این مقاله تلاش شده است تا شعر گلچین گیلانی و شیون فومنی از این زاویه بررسی گردد و میزان تاثیر عناصر بومی و محیطی و میزان تفاوت نگرش هر شاعر مشخص گردد.